

Nr 76.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till landsfiskalerna m. fl.; given Stockholms slott den 18 februari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1949.

Närvarande:

Statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg.

I årets statsverksproposition, elfte huvudtiteln, punkterna 154 och 155, ha anslagen till landsfiskalerna m. fl.: avlöningar och omkostnader upptagits med allenast preliminärt beräknade belopp, 11 800 000 resp. 2 200 000 kronor. Anledningen härtill var, att 1947 års landsfiskalsutredning avgivit ett betänkande med vissa förslag av betydelse för anslagsberäkningen. Vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande var betänkandet föremål för remissbehandling.

Sedan remissvaren nu inkommit, torde jag få anmäla anslagsärendet i dess helhet till slutlig prövning.

Sammanfattning.

Landsfiskalsutredningen har föreslagit en provisorisk löneförbättring för landsfiskalerna genom uppflyttning två lönegrader av landsfiskalerna i Ca 25 (361 befattningar) och Ca 27 (7 befattningar) samt en lönegrad av landsfiskalerna i Ca 26 (43 befattningar). Alternativt har föreslagits, att ett årligt provisoriskt lönetillägg skulle utgå till landsfiskalerna i Ca 25 och Ca 27 med 1 200 kronor samt till landsfiskalerna i Ca 26 med 600 kronor.

Utredningen har även förordat en provisorisk uppflyttning av kontoristerna med polismans förordnande från lönegrad Ce 13 till lönegrad Ce 14.

Vidare har föreslagits, att distriktsåklagarkursen omläggas så, att kursen påbörjas varje år i stället för såsom nu vartannat år. I samband därmed har förordats en ökning av arvodena till vissa lärare från 50 till 75 kronor per timma samt höjning av tentamensavgifterna.

I det följande tillstyrker jag den föreslagna uppflyttningen av kontoristerna med en lönegrad. Förslaget om löneförbättring för landsfiskalerna har jag däremot ansett mig f. n. icke kunna biträda. För att åstadkomma lättnad i landsfiskalernas arbetsbörda förordar jag emellertid i det följande en viss förstärkning av personalen på landsfiskalskontoren.

Förslaget att inrätta årliga distriktsåklagarkurser har från min sida ej föranlett någon erinran. Den föreslagna höjningen av lärararvodena och tentamensavgifterna har jag ansett mig icke kunna tillstyrka.

I anledning av vissa förslag av länsstyrelserna föreslår jag, att 19 icke-ordinarie biträden erhålla ordinarie tjänster i Ca 8, att 1 landsfiskalstjänst i Ca 25 överföres till övergångsstat samt att 2 ordinarie kanslibitrådes-tjänster i Ca 11 avföras från personalförteckningen.

Anslagen till landsfiskalerna m. fl.: avlöningar och omkostnader äro i riksstaten för löpande budgetår upptagna med 10 900 000 resp. 2 063 000 kronor. Jag föreslår, att anslagen för nästa budgetår anvisas med resp. 11 800 000 och 2 200 000 kronor eller samma belopp som preliminärt beräknats i årets statsverksproposition.

Landsfiskalsutredningens tillkomst m. m.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 maj 1947 tillkallade jag den 26 juni samma år 4 sakkunniga för utredning rörande landsfiskalsorganisationen. De sakkunniga voro landshövdingen E. A. Westling, ordförande, samt ledamoten av riksdagens andra kammare J. W. Mårtensson, landsfogden, numera landssekreteraren M. B. O. Stiernström och avdelningschefen i inrikesdepartementet, kanslirådet A. V. R. Tottie. Enligt utredningsdirektiven skulle de sakkunniga, om så befundes lämpligt, få redovisa sitt arbetsresultat i etapper. De sakkunniga, som antagit benäm-

ningen 1947 års landsfiskalsutredning, ha den 3 december 1948 avgivit betänkande angående viss förbättring av landsfiskalernas löneförmåner in. m.

Över betänkandet ha, efter remiss, yttranden avgivits av riksåklagarämbetet, statskontoret, riksräkenskapsverket, statens lönenämnd, länsstyrelserna i samtliga län — i flertalet fall efter hörande av landsfogden i länet och i länet verksamma personalsammanslutningar inom landsfiskalsorganisationen — nämnden för antagande av aspiranter å landsfiskalstjänst, föreningarna Sveriges landsfogdar, Sveriges landsfiskaler, Sveriges landsfiskalsassistenter och Sveriges landsfiskalsbiträden samt civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund.

Vidare har utredningen i skrivelse den 5 november 1948 föreslagit en omläggning av distriktsåklagarkursen vid Stockholms högskola samt i samband därmed viss ökning av lärararvodena och höjning av vissta tentamensavgifter.

I anledning av skrivelsen ha begärda yttranden avgivits av riksåklagarämbetet, statskontoret, nämnden för antagande av aspiranter å landsfiskalstjänst, styrelsen för statens polisskola, föreningarna Sveriges landsfogdar, Sveriges landsfiskaler och Sveriges landsfiskalsassistenter samt styrelsen för Stockholms högskola.

Anställnings- och avlöningsförhållandena för landsfiskalerna och kontoristerna.

Nuvarande förhållanden.

Arbetsuppgifterna. Vid 1940 och 1941 års riksdagar (prop. nr 219/1940, riksd. skr. nr 438; prop. nr 225/1941, riksd. skr. nr 442) beslutades en allmän lönereglering för landsfiskalerna. Samtidigt genomfördes en skärpning av villkoren för behörighet till landsfiskalstjänst.

Landsfiskalernas arbetsuppgifter lämnades i stort sett oförändrade. Alltjämt omfattar deras arbetsområde tre huvudgrupper av göromål, nämligen polis-, åklagar- och utmätningsuppgifter. För landsfiskalerna gäller instruktionen av den 30 december 1947 (nr 999), vilken upptager huvudsakligen samma bestämmelser som den tidigare gällande. Därutöver ha emellertid tillagts föreskrifter, som föranletts av den nya rättegångsordningen samt omläggningen av uppördssystemet.

Utredningen lämnar följande redogörelse för landsfiskalernas arbetsuppgifter.

Landsfiskalens befattning med *utsökningsgöromål* har två sidor. Han skall såsom utmätningsman fullgöra vad överexekutor förordnar, verkställa dom samt i vissa fall förrätta utmätning och lämna handräckning. I fråga om underhållsskyldiga skall han vidtaga vissa på utmätningsman ankom-

mande åtgärder. Hans andra uppgift som utmättningsman är att verkställa indrivning och redovisning av skatter, allmänna avgifter och böter m. m. Han skall vidare verkställa inventering hos exekutionsbiträden och hos vissa polismän.

Vad angår *åklagargöromålen* är landsfiskalen inom sitt distrikt allmän åklagare i alla fall, där åtalsrätten icke uteslutande tillkommer annan åklagarmyndighet — vanligen landsfogden — eller där icke särskild åklagare blivit förordnad. Fördelningen av åklagaruppgifterna mellan landsfogden och landsfiskalen är i stort sett så avvägd, att landsfogden skall åtala grövre och ur juridisk synpunkt mera svårbedömda brott, vanligen brott för vilka straffet kan uppgå till straffarbete i 4 år eller mera. Landsfiskalen har anförtrots åtalsrätten för övriga brott enligt allmänna strafflagen, däribland stöld-, bedrägeri- och förskingringsbrotten, ävensom samtliga brott utanför strafflagens område. Landsfiskalen handhar vissa straffprocessuella tvångsmedel, såsom anhållande, husrannsakan etc. I mål, som ligga inom landsfiskalens kompetensområde, är han åklagare även i hovrätt. Fullföljd till högsta domstolen kan medgivnas av riksåklagarämbetet.

Såsom åklagare har landsfiskalen att pröva frågan om eftergift av åtal. Genom institutet strafföreläggande ha vissa dömande funktioner tilldelats honom.

Polisgöromålen avse ordnings- och kriminalpolistjänst samt annan polisverksamhet.

Ordningspolisgöromålen äro av växlande slag, såsom åtgärder till förekommande av brott, övervakande av trafiksäkerheten samt av ordningen på nöjesplatser och vid tillställningar, möten, folksamlingar etc.

Kriminalpolisgöromålen stå i nära samband med landsfiskalernas åklagarfunktioner och avse åtgärder till beivrande av begångna brott. Härunder falla sådana åtgärder som spaning efter brottslingar, gripande, förhör och transport av dylika, utredningar innefattande brottsplatsundersökningar och insamlande av indicier samt annan bevisning, hörande av vittnen m. m.

Övriga polisgöromål äro mångskiftande. Såsom polismyndighet inom distriktet har landsfiskalen att pröva vissa tillståndsärenden, att granska anmälningar m. m. samt att kontrollera författningarnas efterlevnad. Landsfiskalen bör ägna uppmärksamhet åt fattigvård, samhällets barnavård och ungdomsskydd samt allmän hälsovård. Han skall vidare för länsstyrelsen anmäla behov av ingripanden på nämnda områden ävensom på samfärdselns område eller då tillämpning erfordras av bestämmelser i de s. k. stadsstadgorna och byggnadslagen. Han skall dessutom öva tillsyn över utläningar, bettlare, lösdrivare och alkoholister.

Vid sidan av dessa polisgöromål har landsfiskalen som *den allmänt administrativa myndigheten* i sitt distrikt att tillhandagå länsstyrelsen och andra myndigheter med yttranden angående förhållanden, som beröra distriktet, utredningar om personer inom detta, införskaffande av andra

slag av upplysningar, förande av talan för det allmänna i rättegångar, vid syner och andra förrättningar m. m.

En maktpåliggande uppgift utanför landsfiskalernas egentliga område är deras *befattning med civilförsvaret*. De äro författningsenligt skyldiga att åtaga sig uppdrag inom detta. Landsfiskalen är i regel civilförsvarschef i sitt distrikt och har i denna egenskap bl. a. att upprätta organisationsplaner och i övrigt att organisera civilförsvaret inom distriktet samt att under krig eller beredskapstillstånd leda detta.

Den nya rättegångsordningen torde i väsentlig mån ha inverkat på arbetsuppgifternas omfattning. Antalet tingsförhandlingar har enligt hittillsvarande erfarenhet avsevärt utökats. I mål, som fullföljas till hovrätt, blir lidsutdräkten betydligt större än tidigare, då landsfiskalen ofta måste använda flera dagar för inställelsen. Utredningsarbetet och förberedelsen av målen synes kräva mera tid, när allt material, som åklagaren vill åberopa vid huvudförhandlingen, måste föreligga färdigt, när åtal väckes. Detta ställer även större krav på omdöme, förutseende och noggrannhet. Som en följd av det nya rättegångsförfarandet samt den fortgående omläggningen av straffsystemet bör landsfiskalen vidare fatta ståndpunkt till och giva rätten del av sin uppfattning om vilken av de nu alltmer talrika reaktionsformerna mot brott, som i det enskilda fallet får anses vara den ur kriminalpolitisk synpunkt lämpligaste för den skyldiges tillrättaförande.

Hur uppbördsväsendets omläggning inverkar kan ännu icke på samma sätt överblickas, när reformen icke förrän om några år kan väntas leda till att det gamla uppbörds- och restindrivningssystemet i sin helhet avvecklats.

Övriga arbetsuppgifter synas ha undergått viss stegring, men ökningen är icke möjlig att hänföra till enstaka, mera omfattande åligganden. Den får i stället ses som ett uttryck för den allmänna tillväxten av statsförvaltningen, vilken helt naturligt även måste beröra landsfiskalsorganisationen såsom den statliga administrationens yttersta utpost gentemot allmänheten.

Distriktsindelningen. 1940—41 års reform hade som riktpunkt uppställt indelning av riket i distrikt med i runt tal 10 000 invånare. Avvikelserna från denna norm ha emellertid blivit ganska många. I flera fall har måst inrättas distrikt med mindre folkmängd på grund av den ringa boendetätheten eller av hänsyn till domsagoindelningen. I andra fall har arbetsbördan av särskilda skäl varit så stor, att den motiverat en minskning av distriktet. Även avvikelser i motsatt riktning ha gjorts, när man velat undvika att dela en stad eller en större landskommun i flera distrikt.

Den ojämnhet i distriktens storlek, som sålunda uppkommit, har medfört att personalorganisationen måst göras ganska varierande. I distrikt med mycket stor folkmängd och boendetäthet, har man funnit en uppdelning av landsfiskalstjänsten på två befattningar, en för polis- och åklagargöro-

mål och en för utsökningsgöromål, vara ägnad att medföra en rationell arbetsfördelning. Detta system har införts i åtta distrikt. Övriga distrikt äro ännu odelade.

I detta sammanhang må beröras vissa av landsfiskalsutredningen gjorda överväganden rörande distriktsindelningen.

Utredningen har anfört, att den under sina överläggningar funnit anledning upptaga frågan om landsfiskalsdistriktens lämpliga storlek. Utgångspunkten hade därvid varit att om möjligt söka finna en sammansättning av distriktens personal, som medgäve en lämplig fördelning mellan olika befattningshavare av kvalificerade och mindre kvalificerade göromål utan att distriktet gjordes så stora, att personalens och i främsta rummet landsfiskalens person- och lokalkännedom ginge förlorad. Distriktet borde enligt utredningens mening vara av sådan storleksordning, att varje distrikt kunde förses med minst två biträden, nämligen som regel ett manligt biträde med polisutbildning och ett biträde för kontorsgöromål i allmänhet.

Av länsstyrelserna avgivna preliminära förslag till distriktsindelning, vilka utarbetats enligt dessa grunder, hade visat, att länsstyrelserna ansett indragning vara möjlig av ett 40-tal landsfiskalsdistrikt. Utredningen ansåge sig efter en summarisk genomgång av det från länsstyrelserna inkomna materialet kunna preliminärt uttala, att en indragning av ett så stort antal distrikt som ett 40-tal förefölle svår att genomföra, då den skulle medföra olägliga verkningar ur rekryteringssynpunkt. Ett stort antal landsfiskalsbefattningar skulle sålunda under lång tid behöva hållas vakanta för att förhindra befordran till landsfiskalstjänster, som vid omläggningen skulle bli övertaliga. I nuvarande ömtåliga rekryteringsläge funne utredningen icke tillrådligt att ifrågasätta en så omfattande vakanssättning med därav följande stockning i befordringsgången. Utredningen föreställde sig därför, att en distriktsindragning av den storleksordning, som länsstyrelsernas svar antydde, icke kunde komma till stånd.

Personalläget. Utredningen har anfört, att personalläget beträffande *landsfiskaler och landsfiskalsassistenter* kunde på ett överskådligt sätt belysas med vissa uppgifter, som föreningen Sveriges landsfiskalsassistenter låtit sammanställa och som publicerats i tidningen Landsstaten. Enligt dessa uppgifter skulle antalet landsfiskaler och landsfiskalsassistenter den 31 juli 1948 enligt organisationsplanerna uppgå till 410 resp. 176. Det faktiska antalet hade utgjort 403 resp. 161. Vid nämnda tidpunkt hade alltså förelegat en brist på 7 landsfiskaler och 15 assistenter. Den reservkader på omkring 50 färdigutbildade men icke befordrade aspiranter, varmed man tidigare räknat och som vore erforderlig för att fylla behovet av vikarier (jfr prop. nr 298 till 1943 års riksdag sid. 18), vore sålunda obefintlig.

Enligt av föreningen lämnade uppgifter hade under ett stort antal va-

kansdagar vikarier utan behörig kompetens måst anlitas eller vikarie icke alls stått att få. Förhållandena framgå av följande sammanställning.

Befattningshavare	A n t a l v a k a n s d a g a r					
	med behörig vikarie		med icke behörig vikarie		utan vikarie	
	April 1948	Juli 1948	April 1948	Juli 1948	April 1948	Juli 1948
Landsfiskaler	1 793	4 441	14	247	24	142
Landsfiskalsassistenter	291	266	891	1 755	1 278	2 921

Såsom vikarier för landsfiskalerna hade tjänstgjort pensionerade landsfiskaler, landsfiskaler i granndistrikt, landsfiskalsassistenter, färdigutbildade aspiranter och kontorspoliser samt tidvis i vissa län även juris studerande, icke färdigutbildade aspiranter, elever och i ett fall en kriminalkonstapel. För landsfiskalsassistenterna hade tjänstgjort färdigutbildade aspiranter, icke färdigutbildade aspiranter, kontorspoliser, polis- och fjärdingsmän, juris studerande och i ett fall kontorsbiträde.

Under tiden den 1 januari—den 18 oktober 1948 hade 77 ansökt att bli antagna till landsfiskalselever. Av dessa hade 51 antagits och 26 avvisats. 5 elever hade sedermera lämnat banan. Nettotillskottet hade således varit 46. Resultatet — vilket i hög grad syntes ha påverkats av de under året förbättrade förmånerna för elever och aspiranter samt av en omfattande propaganda från antagningsnämndens sida — kunde anses som relativt tillfredsställande vid jämförelse med den normala storleken av en årskull färdigutbildade aspiranter, 20 à 25 personer. En bedömning allenast med denna utgångspunkt bleve emellertid enligt utredningens uppfattning missvisande. Den ringa tillströmningen under föregående år måste nämligen kompenseras med ökad nyintagning under de kommande åren. Vidare måste hänsyn alltid tagas till en viss avgång under utbildningstiden. Även om årets rekrytering i och för sig finge anses vara tillfredsställande vore den icke tillräcklig för att täcka den redan tidigare uppkomna bristen.

I fråga om *kontoristerna med polismans förordnande* vore läget likaså otillfredsställande. Antalet befattningar enligt 1945 års organisationsplan vore 163. Av dessa tjänster hade — enligt uppgifter, som lämnats av föreningen Sveriges landsfiskalsbiträden — den 1 april 1948 6 varit vakanta. Under tiden den 1 januari 1945—den 1 juni 1948 hade 62 befattningshavare lämnat banan. Enligt den nya organisationsplanen av den 1 oktober 1948 vore antalet kontoristtjänster 167. Det hade uppgivits för utredningen, att antalet sökande till ledigförklarade kontoristbefattningar varit i sjunkande och att kompetensen hos de sökande försämrats.

Landsfiskalernas löneställning. Vid löneregleringen 1940 (prop. nr 219) förordade chefen för socialdepartementet den av 1937 års

stadsfiskals- och landsfiskalsutredning föreslagna lönesättningen. Denna innebar, att landsfiskalsbefattningarna skulle placeras i tre olika lönegrader, nämligen A 22—A 24 (motsv. Ca 25—Ca 27). Vid avvägningen av lönegradsplaceringen hade de sakkunniga tagit hänsyn till bl. a. arten av de på landsfiskalerna ankommande göromålen, de skärpta kompetensbestämmelserna, gällande lönebestämmelser för befattningshavare i länsstyrelser och inom andra förvaltningsområden samt uppborrdskommitténs förslag till löne reglering för häradsskrivare. Vad sålunda förordats blev även riksdagens beslut (skr. nr 438).

Gällande personalförteckning upptager 7 landsfiskaler i lönegrad Ca 27, 43 i lönegrad Ca 26 och 361 i lönegrad Ca 25.

Kontoristernas löneställning. Kontoristbefattningarna inom landsfiskalsorganisationen tillkommo enligt beslut av 1945 års riksdag. Befordringsgången för dessa kontorister är följande. Sökande utan föregående polisskoleutbildning placeras högst i lönegraden Cg 7, och befordran sker efter ett år till Ce 9 samt efter ytterligare två år till Ce 11. Polisskoleutbildade sökande kunna placeras omedelbart i högst Cg 11 och uppflyttas efter ett år till Ce 13. Extra ordinarie tjänsteman i någon av lönegraderna Ce 9 eller Ce 11 må, sedan han med godkända betyg genomgått konstapelsklassen i statens polisskola, antagas till extra ordinarie kontorist i Ce 13. Har extra ordinarie tjänsteman i lönegrad Ce 11 icke inom tre år från vunen anställning i denna lönegrad förskaffat sig angivna polisutbildning, skall han uppsägas från sin befattning.

Utredningen.

Landsfiskalerna. De sakkunniga ha till en början uttalat, att de genom sina undersökningar kommit till den uppfattningen, att förhållandena inom landsfiskalsorganisationen f. n. i åtskilliga avseenden vore otillfredsställande. Arbetsuppgifterna i allmänhet hade svällt ut som en följd av statsverksamhetens utveckling under senare år. En ökning och kvalitativ förändring särskilt av åklagargöromålen hade föranletts av rättegångsreformen. Rådande personalknapphet hade orsakat svårigheter för landsfiskalerna att utnyttja fritid eller erhålla behövlig semester. Dessa omständigheter hade medfört påfrestningar, vilka hotade att rubba förutsättningarna för organisationens smidiga och friktionsfria funktion. Härtill komme, att statsmakternas ställningstagande till frågan om lönesättningen för å ena sidan landsfiskalstjänsterna och å andra sidan dessa tjänsters närmaste motsvarighet på den lokala länsadministrationens kamerala område — häradsskrivarbefattningarna — uppenbarligen inom landsfiskalskåren skapat ett missmod, som bidroge att skärpa de psykologiska verkningarna av förut berörda påfrestningar i arbetet och som samtidigt indirekt vore ägnat att försvåra den ökade rekrytering till banan, som vore en huvud-

förutsättning för att bereda en tillfredsställande personaltillgång. Med nuvarande distriktsindelning funnes visserligen landsfiskalskontor, där arbetsmängden vore jämförelsevis liten och arbetsförhållandena därför relativt lugna, men dessa distrikt representerade undantagsfall, vilka icke kunde i avsevärd mån förminska totalomdömets giltighet.

Efter att ha konstaterat angelägenheten av att återställa förutsättningarna för landsfiskalsorganisationens fulla funktionsduglighet och för en nyrekrytering av tillräcklig omfattning har utredningen upptagit frågan om möjligheterna att åtminstone delvis undanröja missförhållandena genom andra åtgärder än en ändring av lönegradsplaceringen. Utredningen har dock kommit till den uppfattningen, att genom sådana åtgärder — t. ex. ökad biträdestilldelning, överförande av vissa uppgifter på andra myndigheter, rationalisering av kontorsarbetet m. m. — icke skulle stå att vinna några resultat, som på ett avgörande sätt kunde påverka frågan om landsfiskalernas löneställning eller undanröja den inom landsfiskalskåren rådande misstämningen på grund av vad som inom kåren betraktas såsom en bristande uppskattning av dess uppgifter, arbetsprestationer och ansvar.

I det hela syntes kraven på landsfiskalerna på grund av tjänstens allmänna natur förbliva sådana, att banan knappast torde bli tillräckligt lockande med mindre vid lönesättningen tillbörlig hänsyn toges till den särskilda bundenheten, det betydande måttet av ansvar och påfrestningen i denna befattning.

Utredningen har i detta sammanhang erinrat om att i direktiven rekommenderats en prövning av möjligheterna att lätta rekryteringssvårigheterna genom att vidga rekryteringsbasen till att omfatta exempelvis dugande polismän, som icke avlagt studentexamen. Utredningen har uttalat, att någon större ökning av antalet elever icke kunde väntas även med en mycket generös tillämpning av den redan nu förefintliga rätten att dispensera från kravet på studentexamen.

Under angivna omständigheter samt med hänsyn till att landsfiskalernas arbetsuppgifter icke obetydligt ökats i svårighetsgrad och omfattning genom de senaste årens utveckling och väsentligen genom den 1948 ikraftträdde rättegångsreformen har utredningen funnit en omprövning av löneställningen i nuvarande läge i och för sig berättigad. En eventuell löneförbättring måste emellertid enligt utredningen bli av provisorisk natur med hänsyn till bl. a. ovissheten om den framtida distriktsindelningen och om arbetsbördans utveckling i vad anginge utsökningsgöromålen.

Vid övervägande av frågan om skäligen löneställning för landsfiskalerna har utredningen sökt finna jämförelsepunkter genom att undersöka arbetsuppgifterna för häradsskrivarna, vilka i samband med uppborädsreformen inplacerats i lönegrad Ca 27. Vid en avvägning av arbetsmängden, svårighetsgraden av de beslut, som vederbörande hade att fatta, samt arbetsförhållandena har utredningen funnit, att en lägre löneställning för landsfiska-

lerna än för häradskrivarna knappast framstode såsom rättvis. Utredningen har förklarat, att den med den gjorda jämförelsen endast velat framhålla, att en uppflyttning av landsfiskalstjänsterna i allmänhet till jämställdhet med häradskrivarna syntes vara principiellt försvarlig. Genom en löneförbättringsåtgärd med detta syfte skulle vinnas, att landsfiskalskåren erhöle ett påtagligt bevis på statsmakternas intresse av en rättvis avvägning av löneställningen med hänsyn till arbetsuppgifter och ansvar.

Efter att ha berört olika synpunkter på lämpligheten att i nuvarande samhällsekonomiska och statsfinansiella läge genomföra en löneförbättring för landsfiskalerna har utredningen föreslagit, att en provisorisk lösning utformades enligt följande grunder. Samtliga landsfiskaler, som nu tillhörde lönegrad Ca 25, ävensom de, vilka tillhörde Ca 26, borde uppflyttas till Ca 27. Som ett skäl för att icke uppflytta båda dessa grupper två lönegrader har utredningen åberopat, att det icke varit utredningen möjligt att f. n. taga ståndpunkt till frågan om differentiering av de till lönegraderna Ca 25 och Ca 26 hörande landsfiskalstjänsterna, men att den nuvarande uppdelningen på nämnda grader icke längre syntes stå i rättvis relation till arbetsuppgifterna i resp. distrikt. Landsfiskalerna i Ca 27, vilka samtliga tillhörde mycket stora distrikt, borde enligt utredningens mening uppflyttas till Ca 29. De stora distrikten, vilka i allmänhet omfattade en större stad eller kommuner med många tätorter, syntes under inga förhållanden kunna klyvas i mindre distrikt.

Såsom ett alternativ till löneförbättring genom lönegradsuppflyttning har utredningen föreslagit, att landsfiskalerna i Ca 25 och Ca 27 tillerkändes ett provisoriskt lönetillägg med 1 200 kronor per år och landsfiskalerna i Ca 26 ett dylikt tillägg om 600 kronor per år. Fördelen med att välja lönetillägg skulle enligt utredningen vara, att beslutet på detta sätt klarare framstode såsom en tillfällig åtgärd, vilken icke på samma sätt föregrepe en slutlig lönegradsplacering. Den ekonomiska skillnaden vore obetydlig. Viktigare vore skillnaden i pensionsrätt och vissa sociala förmåner m. m. Denna omständighet syntes dock icke vara av avgörande betydelse, när det gällde ett provisorium för en relativt kort tid.

Kostnaderna för en uppflyttning i lönegrad enligt utredningens förslag ha beräknats till i runt tal 520 000 kronor, medan kostnaderna för ett provisoriskt lönetillägg skulle stanna vid omkring 470 000 kronor.

Ledamoten av utredningen *Mårtensson* har beträffande denna fråga avgivit *särskilt yttrande* av följande innehåll.

På det förberedande stadium, vari utredningsarbetet för närvarande befinner sig, samt med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget förefaller det vara mindre lämpligt att nu förordas en provisorisk förbättring av landsfiskalernas löner.

Om den stabiliseringspolitik på det ekonomiska området, som förordats av regeringen och som vunnit anslutning från såväl flertalet politiska par-

tier som stora löntagargrupper, skall kunna genomföras, fordras i första hand, att de grupper, som under senare år fått sina löner väsentligt förbättrade, iakttaga stor återhållsamhet i sina lönekrav, framförallt under det närmaste året. Visas icke denna återhållsamhet, kan det riskeras, att stabiliseringsarbetet försvåras med påföljd att löntagarnas ekonomiska läge ytterligare förvärras.

Med anledning härav har jag icke kunnat ansluta mig till kommitténs förslag till rekommendation för en provisorisk löneförbättring för landsfiskalerna.

Kontoristerna. Utredningen har upplyst, att anledningen till att kontoristernas lönefråga nu upptagits till behandling inom utredningen varit upplysningar om stigande rekryteringssvårigheter, vilka särskilt berodde på konkurrensen från det kommunala polisväsendet. En kommunalt anställd ordinarie fjärdingsman hade numera regelmässigt lön enligt Ca 14. Även konstaplarna i den statliga poliskåren i Boden tillhörde denna lönegrad. Kriminalkonstapel hade hänförs till Ca 16 och överkonstapel till Ca 19.

Vid överläggningar, som utredningen fört med representanter för kontoristerna, hade dessa framfört önskemål om uppflyttning i lönehänseende, så att de åtminstone komme i jämnhöjd med kommunalt anställda polismän. Andra önskemål vore, att befattningshavarna skulle erhålla ordinarie ställning samt att i vissa distrikt inrättades befattningar i 19 lönegraden.

För egen del har utredningen ansett, att en ombildning av kontoristtjänsterna vore beroende av frågan om polisväsendets förstärkning, varom särskild utredning f. n. påginge. Det vore därför enligt utredningens mening icke möjligt att redan nu framlägga något förslag i detta ämne. Fara föreläge emellertid, att personalläget i fråga om kontoristgruppen under mellantiden ytterligare försämrades. Utredningen emotsåge en sådan utveckling med oro och vore för sin del övertygad om att åtgärder redan nu borde vidtagas för att göra banan mera konkurrenskraftig gentemot andra verksamhetsgrenar, till vilka kontoristerna nu frestades att övergå. Den åtgärd, som därvid låge närmast till hands, syntes vara att provisoriskt medgiva en höjning av den nuvarande slutplaceringen till samma lönegrad som fjärdingsmannens, d. v. s. 14 lönegraden. Enligt utredningens uppfattning talade starka sakliga skäl för att åtminstone likställa dessa grupper. Ordinarie tjänst syntes dock ännu icke böra komma i fråga med hänsyn till att spørsmålet om kontoristtjänsternas framtida ställning ännu vore oavgjord.

Med hänsyn till det anförda och för att kunna säkerställa rekrytering av vakanta kontoristtjänster under den tid, som förflöte till dess organisationsfrågan i sin helhet kunde upptagas, har utredningen såsom en provisorisk åtgärd föreslagit, att befattningarna som kontorist med polismans förordnande vid landsfiskalskontoren placerades i lönegrad Ce 14 fr. o. m. den 1 juli 1949. Den slutliga lönegradsplaceringen komme att av utred-

ningen behandlas i samband med avgivandet av utredningens definitiva förslag.

Kostnaderna för att uppflytta ifrågavarande kontoristbefattningar en lönegrad ha beräknats till i runt tal 44 000 kronor för år.

Yttrandena.

Landsfiskalerna. Två av de hörda myndigheterna — statskontoret och riksräkenskapsverket — avstyrka förslaget om löneförbättring.

Statskontoret har framhållit, att resultatet av rekryteringen till landsfiskalsbanan under år 1948 borde betraktas såsom uppmuntrande för den framtida utvecklingen av personalläget. Ämbetsverket har understrukit, att definitiv ställning till landsfiskalernas avlöningsvillkor kunde tagas först sedan närmare erfarenhet vunnits rörande rättegångs- och uppboordsreformernas inverkan på landsfiskalernas arbetsuppgifter samt landsfiskalsorganisationen utformats med hänsyn till den nya kommunindelningen. Vidare har statskontoret hänvisat till gjorda utfästelser om inkomstbegränsning.

Riksräkenskapsverket har uttalat, att förslaget innebär ett avsteg från de uppdragna allmänna riktlinjerna för en stabilisering av löne- och prisnivån och har funnit det välbetänkt, att man avvaktade åtminstone något års erfarenhet beträffande verkningarna av den år 1948 genomförda löneförbättringen.

Övriga hörda myndigheter ha i huvudsak tillstyrkt en löneförbättring för landsfiskalerna. *Statens lönenämnd* samt *länsstyrelserna i Malmöhus* och *Kopparbergs län* ha dock tillstyrkt under förutsättning att hinder ej möter ur statsfinansiella och samhällsekonomiska synpunkter. Tio länsstyrelser ha å andra sidan uttryckligen framhållit, att tillstyrkan skett i medvetande om det statsfinansiella läget.

Med bortseende från vissa erinringar i fråga om detaljspörsmål kunna de framförda synpunkterna sammanfattas på följande sätt.

Den växande arbetsbördan för landsfiskalen, skärpta krav på hans förmåga att handha kvalificerade uppgifter, ökat ansvar, svårigheter att på grund av personalbrist erhålla semester samt större bundenhet vid tjänsten även under fritid i jämförelse med de flesta andra tjänstemän ha vitsordats i flertalet remissvar. Övervägande antalet hörda myndigheter ha funnit den nuvarande löneställningen uppenbarligen för låg och ansett en löneförbättring vara ofrånkomlig, samt tillstyrkt den av utredningen förordade lönegradsuppflyttningen. Samtidigt har i några yttranden understrukits, att det ej vore rätt att låta en kår med så mångskiftande och ur samhällets synpunkt betydelsefulla uppgifter vänta på en löneförbättring, som för länge sedan rättvisligen bort tillerkännas den. Med skärpa har framhållits, att förbättringen borde skyndsamt genomföras samt att det låge fara i

dröjsmål. I flera yttranden har påpekats, att stor brist på kvalificerad personal föreläge inom landsfiskalsorganisationen till följd av en alltför ringa rekrytering, vilken hämmats av den låga löneställningen av sluttjänsten.

Antagningsnämnden har lämnat följande siffermässiga översikt av den beräknade situationen beträffande rekryteringen av landsfiskalsbanan under de år (1949—1953), då på banan nu befintliga elever och aspiranter successivt avsluta sin utbildning.

	1949	1950	1951	1952	1953	1954
Antalet vakanta landsfiskalstjänster						
på grund av pensionering	18	10	12	18	24	13
av annan anledning (uppskattat antal)	5	5	5	5	5	5
Underskott från närmast föregående år	10	10	4	11	28	5
	33	25	21	34	57	23
Färdigutbildade aspiranter	23	21	10	6	52	—
Underskott	10	4	11	28	5	—
Engångsbehov av vikarier	50	50	50	50	50	—
Totalt underskott	60	54	61	78	55	—

Till sammanställningen har fogats följande kommentar.

För närvarande finnas 112 landsfiskalselever och icke färdigutbildade landsfiskalsaspiranter. Av dessa beräknas 23 avsluta utbildningen under våren och hösten 1949, 17 våren 1950 och 4 hösten samma år, sammanlagt 10 under år 1951, 6 våren 1952 och 52 våren 1953. Under ett vart av åren 1949—1953 beräknas respektive 23, 15, 17, 23 och 29 landsfiskalstjänster bli vakanta på grund av pensionering eller av annan anledning. Antalet vakanta assistenttjänster minskat med antalet färdigutbildade aspiranter utgör 10 vid ingången av år 1949. Såsom framgår av sammanställningen kunna icke ens de i anledning av ledigblivna landsfiskalstjänster uppkommande vakanserna å landsfiskalsassistenttjänst fyllas med färdigutbildade landsfiskalsaspiranter. Antalet vakanta assistenttjänster kommer enligt dessa beräkningar att åren 1949—1953 utgöra respektive 10, 4, 11, 28 och 5. Härtill kommer, att den kader av cirka 50 utbildade aspiranter, vilka ej erhållit fast assistenttjänst och som avsetts att tagas i anspråk vid semestrar och andra ledigheter på landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst, icke kan till någon del tillskapas. Den totala bristen på färdigutbildade aspiranter under ifrågavarande period uppgår således enligt dessa beräkningar till 60 år 1949, 50—55 år 1950, cirka 60 år 1951, nära 80 år 1952 och 55 år 1953. I verkligheten kommer emellertid bristen att bli ännu större. Vid beräkningen har nämligen hänsyn icke tagits till avgången bland landsfiskalsassistenterna och bland landsfiskalselever och landsfiskalsaspiranter. Under de senaste sex åren ha i genomsnitt 9 elever och aspiranter per år lämnat banan.

Rörande formen för och storleken av en provisorisk löneförbättring ha remissmyndigheterna haft olika uppfattningar. I vissa yttranden har förordats en längre gående löneförbättring än den utredningen föreslagit.

Den av utredningen berörda frågan om en vidgad rekryteringsbas genom meddelande i större omfattning än tidigare av dispens från villkoret att ha avlagt studentexamen har upptagits av riksåklagarämbetet och antagningsnämnden. *Riksåklagarämbetet* har funnit en sådan vidgning icke tillräddig med hänsyn till kravet på en fullt skickad landsfiskalsorganisation för de krävande åklagaruppgifterna i den nya processen. *Antagningsnämnden* har för sin del framhållit, att sådan dispens — frånsett vid antagningen 1942 jämlikt övergångsbestämmelserna till antagningskungörelsen — lämnats i ett mindre antal fall samt att nämnden ansett sig därvid ha gått så långt i eftergift som i det allmännas och sökandenas intresse varit försvarligt. Samtidigt har nämnden upplyst, att antalet dispenssökande hittills varit så obetydligt, att det ur rekryteringssynpunkt spelade ringa roll. Något behov av att genom generella regler vidga rekryteringsbasen föreläge ej enligt nämndens mening.

Kontoristerna. Utredningens förslag har avstyrkts av statskontoret och statens lönenämnd. *Statskontoret* har därvid anfört, att vad ämbetsverket uttalat beträffande landsfiskalerna, syntes i tillämpliga delar gälla även kontoristerna. *Lönenämnden* har för sin del icke kunnat finna, att utredningen förebragt avgörande skäl för en uppflyttning nu i lönegradshänseende av ifrågavarande kontorister. Båda myndigheterna ha framhållit, att den slutliga löneställningen för befattningshavarna vore beroende av resultatet av pågående utredning rörande polisväsendets eventuella förstatligande.

Övriga hörda myndigheter ha tillstyrkt utredningens förslag eller lämnat detsamma utan erinran. Frånsett vissa förslag om ytterligare höjning av kontoristernas löneställning utöver vad utredningen föreslagit innehålla remissvaren sammanfattningsvis följande.

Svårigheterna att rekrytera kontoristtjänsterna vitsordas i flera remissvar. Därvid har framhållits, att det ur rekryteringssynpunkt vore starkt påkallat med en löneförbättring. En länsstyrelse har uttalat, att utan en sådan löne reglering torde de flesta kontoristtjänsterna snart komma att stå vakanta. Vidare har framhållits, att lönerna för kontoristerna vore så låga, att uppenbar risk föreläge att sedan vederbörande tillägnat sig en icke föraktlig utbildning vid statens polisskola, de efter kortvarig tjänst på landsfiskalskontor utbytte denna tjänst mot en mera inkomstbringande privat syssla.

I några remissvar har förordats en högre löneställning än den av utredningen föreslagna. *Länsstyrelsen i Gotlands län* har sålunda ansett starka skäl tala för att placera dessa befattningshavare i lönegrad Ce 15. Även *länsstyrelsen i Gävleborgs län* har funnit den föreslagna löneställningen icke tillräckligt hög samt förordat, att befattningshavarna placeras i lägst

16 lönegraden för att efter genomgång av överkonstapelsklassen kunna uppflyttas till 21 lönegraden.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund och *föreningen Sveriges landsfiskalsbiträden* ha i gemensamt yttrande hemställt, att den provisoriska löneregleringen måtte genomföras fr. o. m. den 1 januari 1949 samt att befattningshavarna beredas möjlighet att genomgå överkonstapelsklassen vid polisskolan på samma villkor, som gälla för deras utbildning i konstapelsklassen.

Departementschefen.

I sitt förslag till omorganisation av landsfiskalsbefattningarna förordade 1937 års landsfiskals- och stadsfiskalsutredning, att landsfiskalerna skulle placeras i lönegrader, motsvarande Ca 25—Ca 27. Vid avvägningen av lönegradsplaceringen hade de sakkunniga tagit hänsyn till bl. a. arten av de på landsfiskalerna ankommande göromålen, de skärpta kompetensbestämmelserna, då gällande lönebestämmelser för befattningshavare i länsstyrelser och inom andra förvaltningsområden samt uppördskommitténs förslag till lönereglering för häradskrivare. Förslaget godtogs av föredragande statsrådet och lämnades utan erinran av riksdagen.

Det nu av 1947 års landsfiskalsutredning framlagda förslaget innebär, att landsfiskalerna i högsta lönegraden provisoriskt skulle placeras i 29 och övriga landsfiskaler i 27 lönegraden. Som ett alternativ härtill har förordats, att landsfiskalerna skulle erhålla ett motsvarande provisoriskt lönetillägg.

Till stöd för förslaget har utredningen anfört olika skäl. Arbetsbördan för landsfiskalerna hade under senare år successivt ökats som en följd av statsverksamhetens utveckling. Genomförandet av rättegångsreformen hade tillfört befattningshavarna nya och delvis mera krävande uppgifter. På grund av en alltför ringa tillströmning av rekryteringspersonal till banan hade svårigheter uppstått för landsfiskalerna att erhålla semester samt att under sådan och andra ledigheter få kompetenta vikarier. Icke minst med hänsyn till den fortsatta rekryteringen vore en löneförbättring av sluttjänsterna påkallad. Landsfiskalerna vore i högre grad än flertalet andra tjänstemän bundna av sin tjänst även under fritid. Slutligen hade en jämförelse mellan landsfiskalernas och häradskrivarnas arbetsförhållanden givit vid handen, att den lägre löneställningen för landsfiskalerna knappast framstode såsom rättvis.

För egen del har jag kommit till den uppfattningen, att den ökade arbetsbördan på sina håll åsamkar landsfiskalerna overtidsarbete i en utsträckning, som ej kan anses försvarlig. Till icke ringa del torde detta missförhållande bottna i en ej fullt ändamålsenlig arbetsfördelning. Genom en mera rationell uppdelning av göromålen torde vissa mindre kvalificerade

uppgifter kunna avlastas från landsfiskalerna och deras arbetsbörda därigenom minskas. Detta förutsätter dock en översyn av den nuvarande biträdesorganisationen. Frågan om biträdestilldelningen torde emellertid icke kunna lösas definitivt förrän i samband med den nya distriktsindelningen. Dock torde vissa provisoriska åtgärder kunna vidtagas för att bereda landsfiskalerna arbetslättnad.

Svårigheterna för landsfiskalerna att erhålla semester och kompetenta vikarier äro i hög grad beroende av rekryteringen. Utfallet av denna år 1948 med ett nettotillskott av 48 elever mot 2 år 1947 måste enligt min mening betecknas som förhållandevis gott. Till icke ringa del torde detta ha berott på samma år genomförda förbättringar för rekryteringspersonalen samt den intensifierade upplysningsverksamhet, som i samband därmed bedrivits av antagningsnämnden. Den av antagningsnämnden beräknade bristen på rekryteringspersonal är emellertid avsevärd. Ännu så sent som år 1953 skulle sålunda det totala underskottet av rekryteringspersonal uppgå till 55. I denna siffra är ej inräknad avgången under 5 år av aspiranter och elever, vilken i genomsnitt uppgått till 9 per år. Ej heller har därvid hänsyn tagits till avgången av assistenter. Det torde icke vara möjligt att öka elevantagningen så, att personalbristen kan fyllas på allenast ett år. Därest elevantagningen i fortsättningen kan hållas uppe vid samma omfattning som under sistförflutna år och avgången av rekryteringspersonal begränsas, torde balans mellan behov och tillgång på kvalificerad personal kunna uppnås under åren närmast efter 1953. En utveckling i denna riktning förutsätter dock, att anställningsförhållandena äro sådana, att yrket kan konkurrera med andra levnadsbanor. Härvid är givetvis lönesättningen av sluttjänsterna av stor betydelse.

Med landsfiskalstjänsten är förbunden ett icke ringa mått av ansvar och uppgifterna äro i många fall krävande. Framförallt rättegångsreformen har på senare år i vissa hänseenden medfört skärpta krav på de personliga kvalifikationerna hos landsfiskalerna. Reformen har också såsom utredningen framhållit tillfört dem nya och mera kvalificerade uppgifter.

Nu anförda omständigheter kunna enligt min mening i och för sig utgöra skäl för en omprövning av landsfiskalernas löneställning. Med hänsyn till den allmänna återhållsamhet, som i rådande ekonomiska läge måste prägla budgeten, anser jag mig dock icke kunna tillstyrka, att en sådan omprövning nu kommer till stånd.

För att bereda landsfiskalerna arbetslättnad i viss utsträckning anser jag emellertid, att den icke-ordinarie personalen i de mera arbetstyngda distrikten bör ökas. Härför torde såväl kontorister med polismans förordnande som biträden för kontorsgöromål böra anställas.

Beträffande uppflyttningen av kontoristerna med polismans förordnande från Ce 13 till Ce 14 har utredningen framhållit, att en kommunalt anställd fjärdingsman numera regelmässigt har lön enligt lönegrad Ca 14. Jag vill

även erinra, att 1948 års riksdag bifallit förslag om uppflyttning av de extra ordinarie konstaplarna vid poliskåren i Boden till sistnämnda lönegrad samt att poliskonstaplarna i städerna i regel erhållit motsvarande lönegradsplacering. Som en följd härav torde även nu ifrågavarande befattningshavare böra erhålla den föreslagna löneförbättringen. Jag tillstyrker alltså utredningens förslag i denna del. Lönegradsuppflyttningen bör genomföras fr. o. m. nästa budgetår. Befattningshavarna i 14 lönegraden torde böra benämnas konstapel.

Omläggning av distriktsåklagarkursen.

I skrivelsen den 5 november 1948 har landsfiskalsutredningen föreslagit en omläggning av distriktsåklagarkursen vid Stockholms högskola samt höjning av ersättningen till kurslärarna.

Nuvarande ordning.

Landsfiskalselev, som icke avlagt juris kandidatexamen, hänvisas efter provtjänstgöring att genomgå särskild distriktsåklagarkurs. Sådan kurs anordnas vid Stockholms högskolas stats- och rättsvetenskapliga avdelning. Kursen avslutas med distriktsåklagarexamen.

Utbildningen omfattar examensämnena finansrätt, förvaltningsrätt, privaträtt, straffrätt och processrätt. Dessutom fordras genomgång av den för juris studerande anordnade propedeutiska kursen i civilrätt, straffrätt och processrätt. Kunskapsfordringarna överensstämna i ämnena finansrätt och förvaltningsrätt med fordringarna för samma ämnen i juris kandidatexamen och i ämnet privaträtt väsentligen med dem, som krävas i detta ämne för statsvetenskaplig-juridisk examen. I ämnena straffrätt och processrätt motsvara kraven i huvudsak fordringarna i juris kandidatexamen.

Studieplanen förutsätter f. n. en normal studietid av fyra terminer. Under den första terminen skall den propedeutiska kursen genomgå och undervisning meddelas i ett av ämnena finansrätt, förvaltningsrätt och privaträtt. Under den andra terminen sker undervisning i de båda återstående av de angivna ämnena. De två sista terminerna skola ägnas åt undervisning i straffrätt och processrätt. Ämnena skola studeras och tentamina avläggas i samma ordning, i vilken undervisning meddelas.

Den första distriktsåklagarkursen tog sin början hösten 1944. Nya kurser ha anordnats hösten 1946 och hösten 1948. Avsikten har varit att även i fortsättningen låta kurserna taga sin början på hösten varje år med jämnt årtal. Aspiranterna deltaga därvid vartannat år i den ordinarie undervisning, som Stockholms högskola årligen anordnar för juris kandidatexamen i ämnena finansrätt och förvaltningsrätt. I ämnet privaträtt har vart annat år anordnats kurs för landsfiskalsaspiranter och vart annat år för studerande, som skola avlägga statsvetenskaplig-juridisk examen. I ämnet straff-

rätt ha aspiranterna delvis kunnat deltaga i den ordinarie undervisningen för juris studerande, men därutöver har särskild undervisning anordnats. Så har även skett i ämnet processrätt.

Den särskilda undervisningen omfattar: undervisningskurs i privaträtt om 55 timmar, preparandkurs i straffrätt om 60 timmar, examinatorium i straffrätt om 15 timmar, preparandkurs i processrätt om 60 timmar samt examinatorium i processrätt om 40 timmar.

Undervisningen är avgiftsfri för eleverna.

Efter avläggandet av distriktsåklagarexamen hänvisas aspirant till genomgång av polischefskurs vid statens polisskola i Stockholm. Sådan kurs avser att bibringa kunskaper i vissa polisvetenskapliga ämnen, såsom kriminalteknik, polistaktik, rättsmedicin m. m.

Då distriktsåklagarkurs hittills anordnats endast vartannat år, ha aspiranter, som antagits år med udda årtal, måst vänta ett år efter fullgjord praktik, innan de kunnat få tillträde till kursen. För att ge dem tillfälle att utnyttja väntetiden har antagningsnämnden medgivit, att de få genomgå polischefskurs före distriktsåklagarkurs. Därigenom ha de vunnit ungefär ett halvår. Under den övriga väntetiden ha dessa aspiranter normalt brukat beredas arbete på landsfiskalskontor eller hos landsfogde samt ha under senare tid i stor utsträckning utnyttjats även för vikariat.

Det har emellertid visat sig vara förenat med olägenheter, att distriktsåklagarkurserna anordnats endast vartannat år. Denna ordning medför i första hand, att halva antalet aspiranter genomgå polischefsutbildning innan de förvärvat nödiga juridiska kunskaper, vilket är till men för polisutbildningens effektivitet. Dessa aspiranter förlora dessutom ett halvt år i väntetid i jämförelse med de kamrater, som antagits år med jämna årtal. Det har även visat sig mindre lämpligt att vid den koncentrerade undervisning, som meddelas under distriktsåklagarkursen, ha ett så stort antal deltagare som två årgångar elever samtidigt, varjämte tentamensbördan blir mycket be- tungande för lärarna.

Enligt de nuvarande ersättningsnormerna utgår ersättning till ordinarie lärare vid högskolan eller docent med 50 kronor per timma samt till biträdande lärare med 30 kronor. För examination utgår ett särskilt arvode av 15 kronor per elev i ämnena straff- och processrätt samt 10 kronor per elev i övriga ämnen. Därutöver skall av statsverket till högskolan utbetalas 2 800 kronor som bidrag till högskolans administrationskostnader samt 2 000 kronor till en av avdelningen utsedd studieledare, allt per hel kurs, ävensom bränsle- och ljusavgift för varje elev och termin med 30 kronor.

Med utgångspunkt från ett elevantal av 40 per kurs kunna kostnaderna sammanfattas så som skett i vidstående tablå.

I enlighet med tabellen skulle årskostnaderna uppgå till 10 750 kronor.

Ä m n e	Tentamensavgift	Arvode	Summa
Propedeutisk kurs	40 × 10:—	—	400:—
Finansrätt	40 × 10:—	—	400:—
Förvaltningsrätt	40 × 10:—	—	400:—
Privaträtt	40 × 10:—	55 × 50:—	3 150:—
Straffrätt	40 × 15:—	60 × 30:—	
	—	15 × 50:—	3 150:—
Processrätt	40 × 15:—	60 × 30:—	
	—	40 × 50:—	4 400:—
Studieledaren	—	4 × 500:—	2 000:—
Administrationskostnader	—	—	2 800:—
Bränsle- och ljusavgift	4 × 40 × 30:—	—	4 800:—
			<u>21 500:—</u>

Utredningens förslag.

Kurs påbörjas varje höst för ett minskat antal aspiranter (ca 20—25). Med hänsyn till minskningen av elevantalet samt till den förbättrade tillgången till för kursdeltagarna lämpad kompendie- och annan studielitteratur kan antalet kurstimmar reduceras utan men för undervisningens effektivitet. Högskolans ordinarie juridiska undervisning kan utnyttjas i ökad utsträckning. Den nuvarande väntetiden på ett halvt år för de aspiranter, vilka inträda på banan år med udda årtal, skulle härigenom försvinna. Därmed inbesparades den till aspiranterna under detta halvår utgående ersättningen om 300 kronor i månaden, dvs. 36 000 kronor för en årskull om 20 elever. Omläggningen anses även medföra flera fördelar ur studiesynpunkt. Den viktigaste skulle vara, att undervisningen i juridik alltid komme att föregå polischefskursen och att aspiranternas utbildningstid bleve lika lång, vare sig de började år med jämnt eller år med udda årtal. Undervisningen skulle i högre grad bygga på deltagarnas självständiga studier av litteratur och kompendier. Genom den ökade samundervisningen skulle bättre kontakt kunna vinnas med de juris studerande. Det minskade elevantalet borde bidra till att underlätta en mera personlig handledning från lärarnas sida. De svårigheter högskolan f. n. hade att erhålla kompetenta lärarkrafter för denna undervisning skulle i någon mån minskas genom begränsningen av timantalet.

Studieplanen komme att få följande utseende. Under den första höstterminen genomgås den ordinarie propedeutiska kursen samt den ordinarie kursen i finansrätt. Under följande vårtermin studeras förvaltningsrätt i anslutning till den ordinarie kursen i ämnet samt privaträtt. De f. n. vartannat år hållna kurserna i privaträtt för statsvetenskapsstuderande sammanföras härvid med kurserna för landsfiskalsaspiranterna till gemensamma årliga kurser och timantalet minskas — med hänsyn till förbättrat kompendiematerial — från 55 till 40. Under tredje terminen studeras straffrätt, varvid 30 timmar av den ordinarie undervisningskursen begagnas i stället för nu-

varande 25. Den särskilda preparandkursen skulle då kunna slopas, varvid dock examinatoriet för aspiranter, vilket skulle hållas årligen, finge utökas från 15 till 30 timmar. I processrätt kan samordning med den ordinarie undervisningen i ämnet ej åstadkommas, då aspiranterna måste läsa detta ämne sist, dvs. under andra vårterminen, medan den ordinarie kursen endast hålles under höstterminerna. Även i detta ämne kan preparandkursen om 60 timmar utgå, därest det särskilda examinatoriet för aspiranter utökas från 40 till 60 timmar.

Den särskilda undervisningen skulle alltså komma att omfatta: undervisningskurs i privaträtt om 40 timmar, examinatorium i straffrätt om 30 timmar samt examinatorium i processrätt om 60 timmar.

Utredningen har även föreslagit en höjning av timersättningen för ordinarie lärare vid högskolan eller docent från 50 till 75 kronor. Biträdande lärare skulle enligt den föreslagna studieplanen icke behöva anlitas, varför den timersättning om 30 kronor, som nu utginge för preparandkurserna i straff- och processrätt, kunde slopas. I detta sammanhang har utredningen anfört, att det vore naturligt, att en övergång till mera akademiska former för undervisningen med iordningställande av lämplig litteratur och kompendier för självstudier samt mera koncentrerad undervisning måste på lärarna ställa större krav, vilka i och för sig motiverade en högre ersättning. Det förefölle vidare rimligt, att anpassning skedde till de höjda levnadskostnaderna, såsom skett beträffande den statliga lönesättningen över lag. Det finge även framhållas, att Stockholms högskola vore en privat institution, som icke kunde åläggas att vidtaga den föreslagna omläggningen utan att hänsyn toges till högskolelärarnas synpunkter och önskemål. Därest en överenskommelse om omläggningen icke skulle kunna vinnas, finge statsmakterna vara beredda att överflytta kursen till Uppsala eller Lunds universitet, varmed emellertid skulle följa vissa svårigheter och ökade kostnader, enär universiteten saknade motsvarighet till de fria undervisningskurser, som funnes vid Stockholms högskola och som vore en väsentlig förutsättning för den nuvarande studieordningen för landsfiskalsaspiranterna.

Vidare har utredningen — sedan krav därom framställt av lärarna — föreslagit en höjning av tentamensavgiften till ett för samtliga examensämnen lika belopp av 20 kronor. Därvid har icke inbegripits det förhör, som avslutar den propedeutiska kursen. För detta förhör har nuvarande ersättning, 10 kronor, ansetts böra bibehållas.

Årskostnaderna för en undervisningskurs skulle vid bifall till nu nämnda förslag bliva de, som vidstående tabell utvisar.

Kostnadsökningen skulle alltså uppgå till (16 650 — 10 750) 5 900 kronor, varav 3 550 kronor skulle belöpa på arvoden och tentamensavgifter samt 2 350 kronor på övriga kurskostnader.

Denna kalkyl måste emellertid enligt utredningen kompletteras med hän-

Ä m n e	Tentamensavgift	Arvode	Summa
Propedeutisk kurs	20 × 10:—	—	200:—
Finansrätt	20 × 20:—	—	400:—
Förvaltningsrätt	20 × 20:—	—	400:—
Privaträtt	20 × 20:—	$\frac{40 \times 75:—^1}{2}$	1 900:—
Straffrätt	20 × 20:—	30 × 75:—	2 650:—
Processrätt	20 × 20:—	60 × 75:—	4 900:—
Studieledaren	—	2 × 500:—	1 000:—
Administrationskostnader	—	—	2 800:—
Bränsle- och ljusavgift	2 × 40 × 30:—	—	2 400:—
			<u>16 650:—</u>

¹ Delas mellan staten och högskolan med hänsyn till högskolans intresse av att årlig kurs finnes tillgänglig för studerande till statsvetenskaplig-juridisk examen.

synstagande till den ersättning — 300 kronor per elev och månad — som numera utgår till aspiranterna under studietiden. Under den nuvarande väntetiden på ett halvt år har staten att för en årskull på 20 aspiranter utgiva en sammanlagd arvodesersättning till ett belopp av 18 000 kronor. Detta belopp skulle årligen insparas vid övergång till årliga distriktsåklagarkurser. Om från denna summa droges den årliga merkostnaden enligt ovan gjorda kalkyl, 5 900 kronor, bleve nettoresultatet en årlig kostnadsminskning av 12 100 kronor.

Utredningen har slutligen förordat, att förslagen genomfördes fr. o. m. den 1 juli 1949.

Yttrandena.

I yttrandena har förslaget till omläggning av distriktsåklagarkursen genomgående tillstyrkts av remissinstanserna. *Riksåklagarämbetet* har dock ifrågasatt huruvida icke en undersökning borde företagas om möjlighet föreligger att anordna distriktsåklagarkurser vartannat år vid Stockholms högskola och vartannat år vid universitetet i Lund. Ämbetet har upplyst, att det enligt inhämtade uppgifter icke vore uteslutet att sådana kurser skulle kunna anordnas i Lund. *Styrelsen för Stockholms högskola* har framhållit, att den föreslagna anordningen i ämnet privaträtt icke vore helt lycklig, då ämnesområdet för distriktsåklagarexamen och för statsvetenskaplig examen icke borde vara alldeles sammanfallande. Anordningen kunde emellertid godtagas såsom ett provisorium, framtvinget av bl. a. bristen på lärarkrafter.

Förslaget om höjning av arvodena har avstyrkts av *statskontoret*. En sådan höjning skulle enligt ämbetsverket stå i strid mot strävandena att åstadkomma allmän inkomstbegränsning samt medföra konsekvenser beträffande bisysslearvoden på olika håll inom förvaltningen. *I övriga remissvar* har förslaget i denna del tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Departementschefen.

Vid anmälan den 25 februari 1944 av propositionen nr 145/1944 angående anslag till landsfiskalerna m. fl. för budgetåret 1944/45 uppdrog föredragande departementschefen riktlinjerna för hur landsfiskalsaspiranternas teoretiska utbildning skulle anordnas. Därvid anförde han, att utformningen av distriktsåklagarkursen endast till sina grundlinjer borde betraktas som definitiv. Vad anginge detaljerna såsom kursplaner m. m. borde de erfarenheter, som vunnes vid de första kurserna, få bli bestämmande för kursernas slutliga utformning.

Utredningens förslag innebär en omläggning av distriktsåklagarkursen så till vida, att den göres årlig. I samband därmed har föreslagits slopande av vissa delar av den särskilda undervisningen för landsfiskalsaspiranterna samt en övergång till studier i något friare former än hittills. Såsom utredningen framhållit skulle vissa fördelar vinnas genom den föreslagna omläggningen. Med hänsyn härtill tillstyrker jag omläggning av kursen i enlighet med förslaget. Den härav föranledda kostnadsökningen beräknar jag till 2 350 kronor.

Kursen bör som hittills varit fallet tills vidare förläggas till Stockholms högskola.

Utredningens förslag innefattar även en höjning av timarvodena till de lärare vid Stockholms högskola, som meddela särskild undervisning i distriktsåklagarkursen, samt en ökning av tentamensavgifterna för flertalet ämnen. I likhet med statskontoret anser jag mig icke kunna tillstyrka dessa förslag.

Vissa förslag av länsstyrelserna m. m.

Länsstyrelserna ha, såvitt gäller befattningar, som skola upptagas på personalförteckningen, föreslagit, att ordinarie kontorsbiträdestjänster inrättas för 19 icke-ordinarie biträden. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* har upplyst, att den å övergångsstat uppförda befattningen som kanslibitråde i Ca 11 i Brunflo distrikt, vars innehavare erhållit avsked under 1946, kan indragas. Vidare har *länsstyrelsen i Norrbottens län* meddelat, att kanslibitrådet å övergångsstat i Ca 11 i Edefors distrikt numera beviljats avsked från sin tjänst.

Departementschefen.

I enlighet med länsstyrelsernas förslag förordar jag, att 19 icke-ordinarie biträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal fr. o. m. nästa budgetår erhålla ordinarie kontorsbiträdestjänster. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle vid bifall härtill uppgå till 141. De två på övergångsstat uppförda kanslibiträdestjänsterna i Brunflo och

Edefors distrikt torde fr. o. m. nästa budgetår avföras från personalförteckningen.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut denna dag i anledning av bl. a. ändrad domsagoindelning förordnat, med tillämpning fr. o. m. den 1 april 1949, att Hällestads landsfiskalsdistrikt skall upphöra samt att innehavaren av landsfiskalstjänsten i distriktet skall tills vidare tjänstgöra vid länsstyrelsen i Östergötlands län. Till följd härav torde landsfiskalstjänsten, vilken är placerad i Ca 25, böra överföras från ordinarie stat till övergångsstat. Innehavaren av tjänsten har förklarat sig icke ha något att erinra häremot.

Jag torde härjämte få anmäla, att Kungl. Maj:t förordnat dels den 26 juni 1948, att Fredrika landsfiskalsdistrikt skall upphöra fr. o. m. den 1 augusti samma år, dels den 24 september sagda år att i Sollefteå landsfiskalsdistrikt skola vara anställda två landsfiskaler, av vilka den ene skall vara polischef och allmän åklagare i Ca 26 samt den andre utmätningsman i Ca 25. Genom sistnämnda beslut har vidare innehavaren av den indragna landsfiskalstjänsten i Fredrika distrikt utnämnts att vara utmätningsman i Sollefteå distrikt.

Slutligen torde få anmälas, att Kungl. Maj:t den 10 december 1948 i anledning av indragning av Spånga landsfiskalsdistrikt föreskrivit, att i Solna landsfiskalsdistrikt skall fr. o. m. den 1 januari 1949 vara anställd ytterligare en landsfiskal, placerad i Ca 26, vilken skall vara allmän åklagare. Till sistnämnda tjänst har landsfiskalen i Spånga distrikt förflyttats.

Anslagsberäkningar.

Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	9 830 000	10 881 311
1948/49 (statsliggaren s. 993—998)	10 900 000	—
1949/50 (förslag)	11 800 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	5 250 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	»	4 200 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., <i>förslagsvis</i> ..	»	350 000
4. Tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat, <i>förslagsvis</i>	»	3 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 114 900
	Summa kronor	10 917 900

Särskilda uppfördsmedel.

Ersättning från Trollhättans och Karlskoga städer	kronor	17 900
		<hr/>
Summa förslagsanslag	kronor	10 900 000

Enligt av *länsstyrelserna* gjorda beräkningar skulle för budgetåret 1949/50 behöva anvisas tillhopa 11 743 048 kronor.

Departementschefen.

Under anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat ha länsstyrelserna uppskattat anslagsbehovet för nästa budgetår för grundlöner och vikariatsersättningar till 5 280 027 resp. 2 100 kronor. Belastningen å posten utgjorde budgetåret 1947/48 i runt tal 5 111 000 kronor. Kostnaderna för grundlöner åt de 19 icke-ordinarie biträden, som enligt vad jag förordat böra erhålla ordinarie kontorsbiträdestjänster, uppgå till i runt tal 87 000 kronor. Med utgångspunkt från belastningen under förra budgetåret uppskattar jag kostnaderna för grundlöner åt ordinarie tjänstemän för nästa budgetår till (5 111 000 + 87 000) 5 198 000 kronor. För vikariatsersättningar torde böra avses 2 000 kronor. Posten bör alltså bestämmas till (5 198 000 + 2 000) 5 200 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal skulle enligt länsstyrelsernas äskanden för nästa budgetår uppföras med 4 995 882 kronor. Föregående budgetår belastades anslagsposten med i runt tal 4 558 000 kronor. Härav utgjorde ca 3 839 000 kronor grundlöner, omkring 139 000 kronor vikariats- och övertidsersättningar samt i runt tal 580 000 kronor kostnader för tillfällig personal. Posten bör å ena sidan minskas med kostnaderna för grundlöner åt de biträden, som i det föregående föreslagits skola få ordinarie anställning, eller med 87 000 kronor. Å andra sidan föranledes ökning av grundlönerna av den föreslagna löneförbättringen för kontoristerna med polismans förordnande. Kostnaderna härför beräknar jag i likhet med utredningen till 44 000 kronor. En ytterligare uppräknig av grundlönerna erfordras med 350 000 kronor för avlöning till aspiranter, som antagits under innevarande budgetår eller som kunna beräknas bli antagna under återstoden av detta och under nästa budgetår, samt för lönegradsuppflyttningar av aspiranter. Lönegrads- och löneklassuppflyttningar i övrigt kunna beräknas till 135 000 kronor. Till grundlöner skulle alltså erfordras (3 839 000 — 87 000 + 44 000 + 350 000 + 135 000) 4 281 000 kronor. Vikariats- och övertidsersättningar torde böra upptagas med 139 000 kronor. I enlighet med vad jag tidigare anfört bör biträdespersonalen på landsfiskalskontoren i viss omfattning ökas för att bereda landsfiskalerna lättnad i arbetsbördan. Kostnadsökningen i anledning härav beräknar jag till 100 000 kronor. Med tillägg för tillfällig personal av ett belopp motsvarande medelsätgången under budgetåret 1947/48

skulle alltså anslagsposten i sin helhet bära upptagas till (4 281 000 + 139 000 + 100 000 + 580 000) 5 100 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden till landsfiskalselever m. fl. — belastad med i runt tal 117 000 kronor budgetåret 1947/48 — beräknar jag med hänsyn till den ökade rekryteringen till 360 000 kronor.

Under förra året togs posten till tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat ej i anspråk. Länsstyrelserna ha ej heller för nästa budgetår beräknat några utgifter från densamma. Posten torde därför bära utgå ur avlöningsstaten.

För rörligt tillägg erfordras 1 158 000 kronor.

I ersättning från städerna Trollhättan och Karlskoga kan antagas komma att inflyta 18 000 kronor.

Enligt de gjorda kalkylerna skulle till avlöningar till landsfiskalerna m. fl. för nästa budgetår behöva anvisas ett anslag av (5 200 000 + 5 100 000 + 360 000 + 1 158 000 — 18 000) 11 800 000 kronor.

Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	1 794 000	2 209 376
1947/48	2 063 000	2 504 530
1948/49 (statsliggaren s. 998—1003)	2 063 000	—
1949/50 (förslag)	2 200 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt följande omkostnadsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas under budgetåret 1948/49:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	35 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	900 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	725 000	
4. Övriga utgifter:			
a) Antagningsnämndens verksamhet, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 000	
b) Lokalbidrag m. m., <i>förslagsvis</i>	»	375 000	
c)Handledning under landsfiskalsaspiranternas praktiska polistjänstgöring, <i>högst</i>	»	1 000	
d) Kostnader för distriktsåklagarkurs, <i>förslagsvis</i>	»	12 000	
e) Kostnader för tjänstedräkt, <i>förslagsvis</i>	»	13 000	» 403 000
			<u>Summa kronor 2 063 000</u>

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 2 524 690 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att länsstyrelserna i Jönköpings och Norrbottens län i skrivelser den 1 resp. 23 april 1948 hemställt om medel för inköp av reseskrivmaskiner åt landsfiskalerna. Framställningarna ha motiverats med att landsfiskalerna efter rättegångsreformens genomförande ofta måste upprätta förhørsprotokoll på platser, där skrivmaskin ej finnes att tillgå. Genom inrikesdepartementets försorg har verkställts utredning om behovet av sådana maskiner inom samtliga län.

Departementschefen.

Anslagsposten till s j u k v å r d m. m. torde böra upptagas med oförändrat belopp, 35 000 kronor.

För r e s e e r s ä t t n i n g a r förbrukades under föregående budgetår 1 081 000 kronor. Med hänsyn härtill torde medelsanvisningen böra något ökas. Jag vill dock förorda, att för nästa budgetår icke beräknas större belopp än 950 000 kronor.

Framställningarna om inköp av reseskrivmaskiner anser jag mig kunna tillstyrka på så sätt, att successiv anskaffning sker inom ramen för de medel, som anvisas länsstyrelserna till landsfiskalernas m. fl. e x p e n s e r. Belastningen på denna post uppgick förra budgetåret till 910 000 kronor. Jag föreslår, att posten för nästa budgetår anvisas med 775 000 kronor, varav 700 000 kronor för eget behov och 75 000 kronor för annat än eget behov.

De i anslagsposten till ö v r i g a u t g i f t e r ingående delposterna till anagningsnämndens verksamhet, handledning under landsfiskalsaspiranternas praktiska polistjänstgöring och kostnader för tjänstedräkt torde böra anvisas med oförändrade belopp eller med resp. 2 000, 1 000 och 13 000 kronor. Delposten till lokalbidrag m. m., vilken förra budgetåret belastades med i runt tal 434 000 kronor, torde böra uppräknas. Jag förordar, att posten för nästa budgetår uppföres med 410 000 kronor. I enlighet med vad jag tidigare föreslagit bör delposten till kostnader för distriktsåklagarkurs höjas med 2 350 kronor. Posten bör på grund härav bestämmas till 14 350 kronor, vilket belopp torde avrundas till 14 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter bör alltså uppföras med (2 000 + 1 000 + 13 000 + 410 000 + 14 000) 440 000 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle anslaget för nästa budgetår behöva anvisas med (35 000 + 950 000 + 775 000 + 440 000) 2 200 000 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att,

a) besluta, att å personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl. skola upptagas 141 ordinarie kontorsbiträdes-tjänster, att från ordinarie stat till övergångsstat skall överföras 1 landsfiskal i lönegrad Ca 25 samt att från personalförteckningen skola avföras 2 tjänster som kanslibitråde å övergångsstat i lönegrad Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	5 200 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	5 100 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., <i>förslagsvis</i>	»	360 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 158 000
<u>Summa kronor</u>		<u>11 818 000</u>

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Trollhättans och Karl-skoga städer	kronor	18 000
<u>Summa förslagsanslag kronor</u>		<u>11 800 000;</u>

c) till *Landsfiskalerna m. fl.*: *Avlöningar* under elfte huvudtiteln för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 11 800 000 kronor;

d) till *Landsfiskalerna m. fl.*: *Omkostnader* under elfte huvudtiteln för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Olofsson.